

Masterclass ‘Eigentijds leiderschap: Bezield denken en spreken’

Wat vereist modern leiderschap? Hoe ontwikkelt u effectieve invloedstijlen? Hoe verruimt u tegelijkertijd uw mentale denk- en overtuigingskracht? In deze uitdagende cursus gaat het niet slechts om het verkrijgen van nieuwe inzichten en vaardigheden. In deze cursus staat de gehele mens centraal (ethos, pathos en logos) en vindt een persoonlijke transformatie plaats.

Doelstelling

Modern leiderschap vereist mentale kracht. Dit uit zich in het goed kunnen denken, spreken en schrijven. Maar wat is goed? Hierbij zijn twee zaken van belang. Aan de ene kant gaat het om helderheid en duidelijkheid. De nadruk ligt hier op scherp redeneren, het maken van de juiste onderscheidingen en op het goed kunnen analyseren. Maar aan de andere kant dienen we niet slechts het verstand in te zetten. We zullen werkelijk overtuigend moeten zijn. Wat we zeggen zal moeten resoneren bij het publiek en hun ziel moeten doen bewegen. Het gaat erom te verbinden. De woorden moeten in de ziel van de toehoorder worden gelegd. Wil je werkelijk overtuigend zijn, wil je echt overtuigen, dan zullen je redeneringen niet alleen verstandelijk, maar ook gevoelsmatig moeten aanspreken.

Een leider dient dan ook te spreken vanuit een omgevingsbewustzijn. Een bewustzijn van de context van waaruit je denkt en spreekt. Met klassieke begrippen aangeduid: naast logos (het verstand) is het van belang om ook het ethos (het karakter) en de pathos (de emoties) in het spel te brengen. In deze cursus gaan we daarom op zoek naar een inclusieve wijze van denken, spreken en schrijven. Op die manier is het mogelijk om als leider inderdaad effectieve invloedstijlen te ontwikkelen en vorm te geven aan leiderschap in media, bedrijf en bestuur.

We zullen hiertoe de verschillende registers van het taal- en denkvermogen van de mens gaan bespreken. Dat doen we aan de hand van de klassieke traditie. Als ankerpunt nemen we de klassieke traditie van de analytica (logica), dialectica (redeneerkunst oftewel “logica in actie”), en retorica (redenaarskunst, overredingskunst of leer der welsprekendheid). Vanuit deze drie basis vormen van denken en spreken zal de cursus vormgegeven worden.

Doelgroep

Voor leidinggevend en bestuurders in media, bedrijf en overheid. En eigenlijk voor ieder beroep waarbij het communiceren met anderen een belangrijke of zelfs centrale plaats inneemt. Voor deze beroepscurso is geen specifieke voorkennis vereist.

Programma

Bijeenkomst 1 (2 dagdelen): Genealogie van de retorica. Onderscheid tussen een sofistieke en wijsgerig verantwoorde retorica; De analytica van Aristoteles (*Analytica Priora*); De dialectiek van Aristoteles (*Topica*); De dialectiek en retorica van Plato (dialogen *Gorgias* en *Phaedrus*); Inleiding tot de retorica van Aristoteles (*De Retorica*).

Bijeenkomst 2 (2 dagdelen): Het overtuigingsmiddel logos (*De Retorica*); Bijzondere topoi voor de politieke toespraak, gelegenheidstoespraak en toespraak voor de rechtbank (Idem); Algemene topoi voor alle toespraaktypen (Idem); De overtuigingsmiddelen ethos en pathos (Idem).

Bijeenkomst 3 (2 dagdelen): Taalgebruik, stijl en uitdrukkingswijze (*De Retorica*); Eigenlijk en oneigenlijk taalgebruik (*Poetica*); Structuur en opbouw van een betoog (*De Retorica*); Meta-retorica (relatie tussen retorica en waarheid, en retorica en kennis); Redevoeringen van alle cursisten en onderlinge evaluatie.

Werkvormen

Het 's avonds samen bekijken van vijf videofragmenten van hedendaagse redevoeringen en het evalueren ervan behoort tot de cursus. Aan het eind van de cursus zal iedere deelnemer ook zelf een korte redevoering houden en deze zal eveneens besproken worden.

Cursusmateriaal

Cursusmateriaal zal elektronisch door de docent vooraf ter beschikking worden gesteld. Cursisten dienen wel het volgende boek aan te schaffen: Aristoteles, *Retorica*, vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door Marc Huys, Groningen, Historische Uitgeverij, 2009.

Studiebelasting

Voor de eerste zitting is geen voorbereiding vereist. Voor de tweede en derde zitting wel. Er wordt van de deelnemers verwacht dat zij de literatuur voor de tweede en derde zitting vooraf goed bestuderen. Deze literatuur zal ruim van te voren doorgegeven worden. Het bestuderen van de literatuur zal gemiddeld drie avonden in beslag nemen. Voor de derde bijeenkomst dient ook een korte oratie voorbereid te worden. Er zit twee weken tussen iedere bijeenkomst. In totaal duurt de cursus dus zes weken.

Docent

Dr. ir. Emanuel Rutten (1973) is filosoof. Hij is als onderzoeker en docent verbonden aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit in Amsterdam (zowel binnen het Abraham Kuyper Centrum voor wetenschap en de grote vragen als binnen centrum Ethos voor maatschappelijke transformatie). Het onderzoeks- en onderwijsterrein van Emanuel omvat de relatie tussen geloof en wetenschap, het evalueren van de rationaliteit van seculiere en religieuze wereldbeelden, kennisleer en speculatief realisme, logica en retorica, en esthetiek.